

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 669/893.

Esamenele de **cualificațiune preoțescă** se vor ține aici în **25 și următoarele zile ale curintei, stilul vechiu**, cu începere la óra 9 înainte de amédi.

Ceea ce se aduce la cunoscința clericilor absoluți cu aceea provocare, că recursele instruite conform §-lui 8 din regulament, se le substérnă Consistoriului de aici cel mult până la 23 ale acestei luni.

Consistoriul eparchial gr. or. rom. din Arad.

Spiritul învățământului în scólele confesionale.

Creștinismul și biserica Domnului lucréză de aprópe 19 secolii, ca. omul și popórele prin vieța lor pre acest pământ se-și pótă făuri bună stare și fericire vremelnică și vecinică. Și a îmbunătățit mult creștinismul vieța popórelor în aceste nouéspredece vécuri; și biserica Domnului în același timp s'a dovedit pre sine de o instituțiune adevérat dumnezească.

Cu tóte aceste îmbunătățiri vėdute și sémțite, așa se pare, că lumea înclină a cădé de nou în păcatul cel vechiu, în păcatul neascultării chiar pre terenul educațiunii. Nu s'a mulțămit, și nu voiesce, se-se mulțămescă lumea, ca biserica se aibă deplina ei influință în educațiunea tinerimii.

Și întrebându-ne, că pentru ce s'a pus pre tapet chiar astădi la finea seclului luminilor acéstă cestione, mărturisim, că nu aflăm motivul și rațiunea.

Mântuitoriul Christos s'a pogorit din Ceriuri, a învățat, a pătimit, și a înviét a treia și „pentru noi și pentru a noastră mântuire.“ Și biserica Domnului, conform doctrini și esemplului dumnezeescului ei Întemeiătoriu trăiesce și lucréză absolut numai pentru mântuirea și fericirea popórelor. Biserica Domnului nu are trebuință se facă nimic nici pentru a-și mări puterea, nici pentru a obținé gloria, — pentru că atât puterea, cât și gloria bisericii emanéză din originea ei dumnezeesca; ér decă biserica în una, séu alta periódă a vieții sale se arétă mai puternică și mai gloriósă, acésta provine numai din împrejurarea, că la anumite epoce, biserica prin organele ei s'a arétat, și s'a dovedit mai rodnică întru învățarea și disciplinarea popórelor în spirit creștinesc. Spiritul bisericii a fost totdeuna numai unul: fericirea omului prin deprinderea lui de a trăi și a-se desvolta în spirit creștinesc.

Acesta este spiritul, pre carele l'a străplântat biserica și în scólele ei confesionale. Înveță pruncul în aceste scóle prin învățământul religiunii a-se cunósce pre sine, a cunósce pre Dumneđeu, a cunósce reportul dintre om și Dumneđeu, precum și reportul dintre sine și dintre ceialalti ómeni. Și tóte acestea le învăță pre o basa sigură, pre basa învățăturilor sfintei evanghelie.

Cu puțință este, ca noué, cari suntem în servițiul bisericii și numai în servițiul bisericii, se ni-se dică, că suntem și putem se fim preocupați față de scólele bisericii, față de scólele nóstre confesionale.

Un fapt însé vėđut și sémțit chiar în anii din urmă ne dovedesce însé contrariul. În anii din urmă s'au vėđut în apusul Europii și în special în Fran-

cia și în Germania semne, cari conduc pre omul ne-preocupat să conchidă la o apropiată sguđuire socială, de carea să-ne ferescă Dumneđeu. Și noi nu putem atribui aceste semne, decât numai împrejurării lipsei de educațiune religioasă în scólă și în vieță. Semnele nefericite, cari se vđ astăđi în statele din apusul Europei, așa credem noi, că provin din împrejurarea, că i-s'a detras bisericii din legitima influință, pre carea după pozițiunea și dumneđeésca ei chiamare trebuie să-o aibă în educațiunea popórelor.

Clasa muncitorilor și a sěracimii în genere în apusul Europei se arétă dușmănosă ordinei sociale de astăđi, și în special se arétă dușmană neimpacată capitalului. Și în măsură mai mică se arétă acéstă dușmănie pre ici, pre colo, și în părțile nóstre.

Este greșită, și procede dintr'un principiu greșit acéstă dușmănie, pentru că capitalul este o însemnată putere în desvoltarea popórelor. Capitalul dá muncitoriului ocaziune, să aibă de lucru, și să aibă ocaziune de căstig. Și judecat din acest punct de vedere, capitalul este o binefacere pentru omenime în genere și în special pentru clasele sěrace ale poporațiunii. Fără religiune și fără creștere religioasă însă acéstă însemnată putere póte se devină atât pentru capitalist, cât și pentru muncitoriu un isvor de nefericire, precum îl vedem faptice manifestându-se în grevele lucrătorilor și în genere în necazurile timpului, în carele trăim.

Și tóte aceste necazuri, cari astăđi dau atât de mult de gândit statelor Europei, provin de sigur, curat numai din împrejurarea, că detragându-se bisericii ca instituțiune divină influința ei dumneđeésca, în creșterea tinerimii, în scólă s'a pus pondul pré mult pre înstructiune, pre înmulțirea cunoscințelor minții, și s'a negles cultura inimii. Alăturia cu acest defect chiar și în cultivarea minții s'a pus pré mult pond pre cantitatea cunoscințelor, și s'a negles calitatea. De unde apoi a urmat un feliu de superficialitate, un feliu de semidoctism, din carele apoi au isvorit necazurile și multele greutăți ale vieții de astăđi. Ér acéstă este o puternică dovédă, că o bună educațiune nu se póte da generațiunilor viitórie numai prin cultivarea minții, fără cultura inimii, precum și că pentru creșterea bună, de carea să-se țină cont în deplină măsură de desvoltarea armonică a tuturor facultăților spirituale, spiritul doctrinei celei vecinice a sântei evanghelii și al bisericii Dom-

nului este factorul, carele lucră, și carele póte lucra cu tótă siguranța.

Faptul acesta ne împune, ca să ținem atât de mult la scólele nóstre confesionale.

Biserica întru creșterea popórelor are numai un singur mijloc, p u t e r e a c o n v i n g e r i i. Prin acéstă unică putere crește, și guvernéză spiritualmente și moralmente biserica popórele.

Biserica doresce, și lucréză prin educațiune, ca în elev să se formeze convingerea, că dēnsul póte ajunge bună stare și fericire, — dacă se va sci feri de rău, și va face binele. Și prin formarea acestei convingeri stăruiesce biserica, ca să desvólte tot de odată și plăcerea de a-se feri de rău și a sēmți o adevărată ambițiune întru a face binele.

Întru formarea acestei convingeri, a acestei plăceri și nobile ambițiuni de a-se feri de rău și a face binele consistă și se reasumă spiritul învățământului în scólele întreținute de biserică. Înmulțirea cunoscințelor minții ca atare nu este scop, ci mijloc pentru formarea voinței elevului în spirit creștinesc și pentru formarea și energia caracterului; ér tăria și energia caracterului nu se arétă nicăiri în mod atât de pregnant ca la bărbăni cei mari ai bisericii Domnului.

Pentru a lămuri și a poté lumina și desvolta în adevărata lui lumină spiritul bisericii în învățământ amintim, că astăđi se judecă gradul de civilizațiune și puterea de vieță a națiunilor cu deosebire după trei condițiuni și anume :

- a) după spiritul de lucru;
- b) după modul, cum sciu întrebuiința puterile de lucru și capitalele, de cari dispun, prin lucrări de trăinică menite a înlesni desvoltarea generațiunilor viitórie; și
- c) după stadiul în carele se află desvoltată starea lor socială și cu deosebire sēmțul lor de umanitate.

În tóte aceste trei direcțiuni nici un feliu de sistemă filosofică și nici tóte la olaltă nu au putut produce ceea ce a produs creștinismul și biserica creștină, pentru că omul din tot ceea ce lucréză doresce să aibă un căstig mai mare, séu mai mic. Biserica însă s'a sciut emancipa de acéstă pretenșiune, ea a trăit și lucrat totdeauna avēnd în vedere în prima liniă numai bună starea și fericirea credincioșilor săi. Desvoltarea și înaintarea credincioșilor

în spirit creștinesc pre toate terenele vieții constituiesc dezvoltarea și înaintarea bisericii.

Privind acum asupra stării, în care se găsește spiritul bisericii în școlile noastre confesionale, amintim, că poate că vor fi pre ici, pre colo, greșeli, și anume greșeli, cari după noi provin curat numai din împrejurarea, că ne găsim abia în stadiul prim al dezvoltării.

Constatăm însă pre de altă parte, că ei există atât din îngrijirea bisericii, cât și din firea poporului nostru, carele în carte și din carte doare să învețe în prima liniă frica lui Dumnezeu, rugăciunile și cântarea bisericăscă.

Și dacă pre aici, pre colo ne va fi lipsind îndemânarea de a pune în aplicare cu deplin succes acest spirit, este, că de bună sémă se vor fi străcurat și la noi din acele idei de creștere fără ajutorul și influința bisericii, cari sunt astăzi atât de lățite în lumea mare.

Chiar această împrejurare ne-a îndemnat a-ne ocupa de acest obiect.

Este adecă o necesitate, ca în tot ceea ce învățăm, și se înveță în școlă, să predominescă în deplină măsură spiritul bisericii, cu atât mai vârtos, cu cât fără acest spirit nu vom poté dezvoltá în elev nici spiritual de lucru, nici buna întrebuintare a puterilor, de cari dispune omul și nici spiritul de humanitate.

Cuvântare

La cununia principelui Ferdinand, moștenitoriului de tron al României cu principesa Maria de Edimburg, rostită de abatele *Placidius*.

„*Maiestate imperială,*
„*Maiestate regală,*
„*Înaltă părechică princiară,*
„*Strălucită adunare,*

„*Diua de căsătorie este o zi de cele mai gingașe bucurii și senine speranțe. Dumnezeu a dispus, ca această sêrbare, fundamentul societății și al moralei omenesci, să fiă încununată de inimă voioasă. Diua cununiei și-a luat prima sancțiune încă în raiu din mânele creatorului, — cununa onórei, semnul demnității neșterse. Ceea-ce a urdit Părintele omenirii în zilele străvechie, dumnezeescă grația a sântit. Când mirele și mireasa își dau mâna, din ceriu se întinde, bine-cuvântându-i, o mână a tot-putinte și sântesce și întăresce legătura. Da, atât de mare e demnitatea ei, încât, după vorbele apostolului Pavel,*

Mântuitorul a luat-o drept figură pentru bine-cuvântata lui unire cu omenirea mântuită, cu biserica. Natura și supranatura se întrec deci, pentru a face din diua cununiei o sêrbătoare de bucurie.

Dacă acum ori-și-ce căsătorie creștină deșteptă aceste înalte idei, cu cât mai mult nu o va face această sêrbătoare a cununiei de astăzi! Popórele Europei sunt adunate aici în persóna capiilor lor, ca să fiă martori unei legături, cu care doi urmași ai unor case regale se legă între dênșii și cu ceriul. Da, această cununie e ca și o sêrbare de pace, la care sunt adunați împreună popóre și țeri, regi și principii.

Véd aici un împérat puternic, țitoriul păcii și scutitorul tare al țerelor sale, care scutesce religiuinea și temerea de Dumnezeu în imperiul sêu și care a venit în țera-i originară, pentru-ca să sporescă cu prezența sa strălucirea unei cununii destinate a uní între dênsele țeri fórt depărtate și a comunica generațiunilor viitoare tradițiunile unui trecut glorios.

Este reprezentată aici prin augustii sêi copii și nepoți o împératésă și o regină, care din reședința sa regescă împresurată de mări, împărescá de mai bine de 50 de ani bine-cuvântările culturai asupra unor popóre nenumérate de pe globul pământesc, și care — neuitând de grija unui mare imperiu nici de grija și iubirea de mamă — trimite din depărtare la ceriu cele mai intime dorințe pentru binele fericitei sale nepóte.

Și aceste dorințe și rugăciuni rêsună în Orientul Europei, în inima unui suveran al unui imperiu nespus de întins, cât și în inima familiei sale imperiale, care legată cu cele mai strinse legături de cumnăție cu augusta mama a miresei, ia partea cea mai intimă la această sêrbătoare.

Ast-feliu se rêsfrânge strălucirea a trei coróne imperiale asupra sêrbătorii noastre de astăzi. Dér și coróne regale véd strălucind aici în această augustă adunare. Portugalia și România, Belgia și Saxonia se unesc a presentá fericíților părinți și înaltei părechie princiare felicitările cele mai efectuoșe.

Si cum ar puté să lipsescă din această armonie de sêrbătorești dorințe ale familiilor domnitóre europene înterul și bine-cuvântarea aceluia prea sânt bêtân, care ocupă cel mai respectabil tron al creștinătății, ai cărui ochi și inimă se îndreptă mai ales la menținerea relegiunii și a păcii și pe care Dumnezeu tocmai în aceste zile îl decoréză cu cununa de aur a iubileului.

Să facă Dumnezeu, ca această sêrbătorească bucurie, care o împărtășesc atâți principii, să țină și pacea pe pământ, încât toate popórele adunate în jurul cârjei divinului nostru Prinț al păcii să întoneze imnul de laudă al ângerilor: „Mărire lui Dumnezeu și pe pământ pace.“

Să facă Dumnezeu, ca această pace să se reverse cu ceresc abund asupra casei și familiei, pe

care Altețele Vóstre Regale o întemeiați astă-đi : să se întindă scutitoare asupra țerei, care își ridică privirile pline de speranța asupra Altețelor Vóstre Regale și își așteptă dela ele asigurarea viitoriului. Când odinórá va orná și capul Altețelor Vóstre Regale cercul de aur cu crucea de-asupra, să se împlinescă și cu Alteța Vóstră, Rege creștin, cuvintele sântului cântăreț în Psalmi : „Dómne, dá judecata ta regelui și dreptatea ta fiului său, ca să judece cu dreptate poporul tđu și pe sëracii tđi după drept.“ (Ps. 71). Astă-đi Alteța Vóstră Regală devine capul unei familii și în curënd Veți fi, așa sperám dela Dumneđu, centrul unui cerc legat în giurul Vostru de cele mai gingașe legături. Stând cu înțelepciune în fruntea Casei Vóstre și iubind ființele scumpe, pe cari Domnul Vi-le va încredința. Vě veți prepará la detoriile mai înalte, cari Vě așteptă. — Pentru a guverná într'o țeră, trebuie să se scie conduce bine casa propriă, după cum pentru a fi rege, trebuie să fiă învățat a iubi ca un părinte.

Să facă Dumneđu, ca pacea și îndurarea să se reverse și asupra capului miresei Alteței Vóstre regale. Din cercul liniștit al unei fericiri familiare neturburate, în care s'a scurs copilăria Vóstră, treceți într'o țeră depărtată, necunoscută, și se întemplă cu Voi cuvintele Psalmistului : „Ascultă, fiică! veđi și plécă-ți urechia : uități neamul și casa părinților tđi.“ (Ps. 44). Cât de avat nu-'i cursul unei princese creștine, cât de mare nu câmpul activității bine-cuvântate, care Dumneđu il deschide! Cercul casei sale proprie nu-i ajunge, pentru a face binele după dorința inimei sale cu mână plină. Ea e mama tuturor, nobila scutitoare a celor sëraci și strîntorați. Dumneđeescul Părinte i-a dat puterea și iubirea sa : mâna ei blândă devine izvorul fericirii, cuvântul, căutătura ei aduc rađele bucuriei.

Când soții princiarî uniți în iubire credincióasă, împărțindu-și durerile și bucuriile, trăiesc în sânta temere de Dumneđu, ei îndeplinesc o noua binefacere pentru poporul lor : divin e esemplul lor, lumină necontentita lor admoniare. De la palat plécă esemplul înalt, învățând și ridicând inimile în țeră, el întăresce bazele ordinei sociale sguđuite în timpurile nóstre. Ér bine-cuvântarea, care se rěvară dela Tronul princiar asupra supușilor, le devine și lor o dulce remunerare, o garanția a rěcompensei viitoare.

Și acum, înaltă părechia princiară, încheiați unirea eternă, la care inimele vóstre s'au preparat în sântă și religiósă iubire. Luați bine-cuvântarea dumneđeescă, care o doriți din tot sufletul. Augusta adunare, prea înaltele vóstre rude, fericirii vostri părinți însoțesc sântul act cu dorințe religióse și rugăciuni ferbinți. Ér nesfěrșitul de generos dăruitoriu al tuturor celor bune, se reverse din ceriu în abund bine-cuvântarea, care întăresce și onoréză acum și pururea și în vecii vecilor! Amin.“

Nunta ca misteriu.

Studiu ritual de C. Lazar.

Misteriu, taină, după principiile dogmatice ale Bisericei ortodoxe, este o lucrare sântă (sacramentum, sacrament,) aședată de însuși Dumneđu, prin care sub un semn vėđut se revěrsă darul cel nevėđut al spiritului Sânt asupra credincióșilor. Criteriul misterului se reduce deci ; la originea lui divină, la reversarea darului divin într'un mod învísibil ; și tocmai acest lucru misterios, tainic, i-l face sacrament, misteriu. Condițiunile misterului sunt : 1) materia, 2) forma, 3) efeptuitoriu, și 4) primitoriul misterului.

Să vedem acum întru cât se cuprind în nuntă ca misteriu criteriul și condițiunile unui misteriu séu taine ?

Originea stravechiă a însoțirii neamului omeneșc : bărbat și femeia, chiar dela ómenii cei dintâi derivându-se ca o necesitate a naturii din prea înalta înțelepciune a Creatoriului, e prea natural deci ca și taina acestei însoțiri să-și aibă izvorul acolo.

Din S. Scriptură scim, că Dumneđu a binecuvântat pre ómenii cei dintâiu la o vieță dîmpreună „carele pentru iubirea Ta de ómeni ai prefăcut cósta strămoșului Adam întru muiere și i-ai binecuvântat pre dênșii.“ (Rugăciunea I dela rënd. Cununiei, veđi, Euhologiul edat de S. Sinod al Rom.)

În acéstă binecuvântare primă, într'un mod învísibil este chiar primul criteriu, carele a servit de basă la aredicarea nuntei în Testamentul nou la rangul de misteriu, Taină.

Dumneđu însuși a binecuvântat pre Avram cu Sara, a împreunat pre Iacob cu Rahila, a însoțit pre Iosif cu Asineta ș. a. (Rugăciunea I.) și pe basa acestor cuvinte constatăm și originea divină a actului însoțirii ómenilor prin forma esternă a nuntei ce datéza din Testamentul nou.

Referința dintre bărbat și muiere basându-se astfel pre legea divină însuși Mântuitoriu Chrs. ridică la rangul de misteriu acea formă străvechiă ce sancțióne referința dintre cei însoțiți și binecuvântați și acésta o făcú prin însași prezența sa la nunta din Cana Galilei, unde a sevěrșit prima sa minune în calitate de Mesia.

În urmarea acestui fapt însiși apostolii au recunoscut nunta de misteriu și anumit arătau că aceea se baséza pre referința, ce există între Christos și biserica sa. Apostolul Pavel đice expres : „Taina acésta este mare, érá eu đic de Christos și de biserică“¹⁾ dând învățături morale pentru cei ce

¹⁾ Efes. V. 32.

să însoțesc prin acest misteriu la o viață împreună. Vine apoi biserica prin s-ții sei părinți și sinodele sale generale, și pe baza doctrinei sântei revelațiunii dă expresiune dogmei, că: nunta este misteriu și este instituțiune divină. După învățăturile dogmatice ale bisericei resăritului dicem deci astăzi: Nunta este misteriu al legii noue, prin care două fețe, una de parte bărbătească alta de parte femeiească se deobligă a petrece însoțiți, nedespărțiți, împreună în tot decursul vieții, ajutându-se reciproc unul pre altul până la moarte și preste dănsii se revărsă darul învisibil al spiritului sfânt, binecuvântându-se și sfințindu-se împreună petrecerea lor prin rugăciunile rostite de ministrul, săvârșitorul cununiei său prin forma esternă, vizibilă a acestui misteriu.

Din această definițiune vedem deci criteriul al doilea al misterului, adică cum darul învisibil al s. spirit într'un mod vizibil se revărsă asupra celor ce pășesc la această Taină; și aici fiind un lucru supranatural, divin, noi nu putem înțelege misticitatea ei numai o credem. În această se cuprinde dar misteriositatea, pentru care nunta se numește Taină său Misteriu.

Să vedem acum pe rând condițiunile nuntei ca misteriu: 1. **Materia.** Omitând aici discușiunile ce s'au ivit în acest merit susținem, că substratul, materia nuntei ca misteriu o formază persoanele, cari se însoțesc pentru o viață conjugală, adică mirii cei ce cer darul și binecuvântarea Spiritului sfânt. 2. **Forma nuntei ca misteriu** adică actul vizibil este însuși ceremonialul ce se cuprinde într'u rugăciuni de cereri, de binecuvântare, implorarea spiritului sfânt, învățături morale pentru o viață conjugală din care reiese și divinitatea acestui misteriu și a carei însemnatate merită o deosebită atențiune. 3. **Efectuatoriul,** său săvârșitorul forme, său al actului estern al nuntei este preotul, căci însuși Apostolul Pavel dice: „așa să ne socotăscă fie-care, ca pre nisce servi ai lui Christos și administratori ai misterielor lui Dumnezeu.“²⁾ Și cine altul decât preotul este mijlocitorul între Dumnezeu și omeni, așa și aici cerându-se darul și binecuvântarea pentru o viață fericită împreună care se poate dobândi prin rugăciunile preotului și primirea învățăturilor divine propagate de Dascălul lumii. Primitorii în fine sunt acele persoane juridice și bisericesc recunoscute, cari ajungând etatea corespunzătoare și implinind obligamentele lor bisericesci și civile din liberă voie declară, că pe baza iubirei, ce există între ei voiesc a se însoți pentru de a petrece în tot decursul vieții împreună, cu scopul de a se ajutama reciproc în valurile vieții și a consolida viața familiară după legea divină și în sensul postulatelor ordinei civile.

²⁾ I. Cor. IV, 1.

Am vădut astfel, că nunta după originea sa divină și instituțiunile bisericesci este misteriu său Taină care întrunesc atât criteriile principale cât și condițiunile unui misteriu în sensul strict al cuvântului. Spre a dovedi mai lămurit acesta e de lipsă se privim mai adânc în însași forma esternă său ceremonialul acestui Misteriu sublim.

Actul estern al căsătoriei său forma precum am dis este însuși ceremonialul, său rânduélă cununiei, care după rital Bisericei ortodoxe se cuprinde în așa numitele Euhologii, molitvelnice, său cărți de rugăciuni la diferite ocațiuni și trebuințe creștinesci. Această colecțiune, de diferite rugăciuni dată din timpul s-ților părinți între seclii IV—VIII. după Christos, ér astfel întocmit Euhologiul precum există aji în biserica ortodoxă este de mai târziu cam dela secul XIII. d. Christos aflându-și întrebuițare la Biserica cea mare în Constantinopol încă pe timpul imperatului bizantin Iustinian cel mare, ér în decomon usitate (se'nțelege că nu era colecțiunea deplină până la secul XIII—XVI.) Rugăciunile astfel precum se află ele în Euhologii își au originea chiar de pre timpul apostolic în primii seclii ai creștinismului, și precum se scie că liturgia lui Iacob și alui Marcu s'a păstrat prin tradițiune de bărbații apostolici și s-ții părinți, astfel s'au păstrat și mai multe rugăciuni și ceremonii dela însiși apostolii și bărbații apostolici, ér s-ții Părinți și dascăli ai bisericei au adaus cântări și alte rugăciuni după trebuințele timpului și ale creștinilor. Flavian Diodor, Diodoret, Ioan Damascen, Ignatie, Vasilie cel mare, Ioan Chrisostom, Grigorie teologul și Macarie au parte cea mai mare într'u aședarea și organizarea feluritelor rugăciuni, liturgii și ceremonii.

Euhologiile noastre dară cuprind rugăciunile și ceremoniile din isvorul original apostolic și ca atari neteđite și formulate de s-ții părinți sunt de o autenticitate necontestabilă și origine divină. Și tocmai pentru această sunt de mare preț, și cuprind o bogată înțelepciune și profunde idei sacre, cari reflectă intențiunile nobile și salutare ale Bisericei lui Christos. După Euhologiul³⁾ bisericei ortodoxe ceremonialul nuntei cu misteriu cuprinde un loc însemnat, și dovedește prin dânsul chiar sublimitatea, divinitatea acestui Misteriu. Să privim deci acest ceremonial mai cu de amănuntul.

În întreg ceremonialul nunții său ordinea cununiei deosebim 4 momente mai însemnate:

1. Rugăciunile de binecuvântare și sfințire la însoțirea spirituală a mirilor.
2. Înălțarea cununelor celor binecuvântate pe capul mirilor.

³⁾ Veđi Euhologiul edat de s. Sinod al Rom. 1888.

3. Dovedirea existenței divine a acestui misteriu prin Evangeliă și Apostol cu învățăturile necesare pentru o fericită viață conjugală.

4. Încungiurarea cea de 3 ori a tetrapodului cu mirii întru închipuirea bucuriei bisericești pentru mirii ce s'au încununat în numele Domnului; și felicitarea preotului către mirii încununați.

Aceste patru momente principale avându-le înaintea ochilor voii încerca de a penetra în sensul adevărat creștinesc al acestui misteriu divin, arătând însemnătatea spirituală a fie-cărui moment dintrînsul spre a dovedi și prin aceste divinitatea misterului și preponderanța lui față de căsătoriile anti-crestine numite *căsătorii civile*, ce nici decum nu satisfac recerințelor spirituale ale omului ci dejosește misterul la afacere pur speculativă, la o contractare de comerț.

(Va urma.)

D I V E R S E.

* *Naționalitățile din Ungaria.* Rezultatele oficiale ale numărării populației în Ungaria, numărătoare făcută la 1890, s'au publicat abia zilele trecute. După aceste date, etă în ce proporție s'au înmulțit, în zece ani, naționalitățile din Ungaria: Maghiari în anul 1880, 6.403.600, în anul 1890, 7.361.207; Români în anul 1880, 2.325.838, în anul 1890, 2.591.947; Germani în anul 1880, 1.869.800, în anul 1890, 1.987.370; Slovaci în anul 1880, 1.855.400, în anul 1890, 1.896.358; Sârbi și Croați, în anul 1880, 631.990, în anul 1890, 678.276. Ruteni în anul 1880, 353.226, în anul 1890, 379.713. Înmulțirea exprimată în procente a fost în deceniul dela 1880—1890 la Maghiari 14.95 la sută, Români 11.44, Ruteni 7.46, Sârbi și Croați 7.32, Germani 6.29, Slovaci 2.15 la sută. Precum se vede din aceste date oficiale, înmulțirea Românilor este întrecută numai de către Maghiari; ea este cu mult mai însemnată, decât înmulțirea ori cărei dintre celelalte naționalități.

* *Bibliografia.* Sub titlul: „Nou atac asupra școlilor noastre“ a publicat „Telegraful Român“ din Sibiu într'un ciclu de articli un studiu profund și deosebită importanță. Acest studiu a apărut și în broșură separată, și se poate procura dela tipografia arhiepiscopalească din Sibiu cu prețul de 25 cr. v. a. Îl recomandăm în deosebită atențiune, a onoratului public.

* *Batul* aranjat de junimea română din Arad la 6/18 Februarie a. c. pentru ajutorarea studenților săraci a fost o petrecere veselă și animată. Și precum aușim și succesul material este deplin satisfăcătoriu.

* *„Lipovana.“* Sub acest titlu s'a înființat în Lipova un institut de credit și economii cu un capital

fundamental de 50,000 fl. v. a. Joia trecută s'a ținut adunarea generală constituantă, s'au pertractat și votat statutele institutului, și s'a ales direcțiunea și comitetul de supraveghiere. Dorim noului institut cel mai bun succes.

* *Convocare.* Adunarea reuniunii învățătorilor gr. or. ai cercului Chișineu, conform concluderii aduse în ședința adunării acelei reuniuni ținută în Giula la 7/19 Decembrie 1892 și pe această cale se convoca a-se întruni la 1/13 Martie a. c. în Pilulu-mare. Bichisiu, 9/21 Faur 1893. Florianu Popoviciu, președinte.

* *Convocare.* Conform decisului luat în ședința reuniunii învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Șiriei ținută la 4/X—1892, ședința viitoare se va ține în Șiria, la școala inferioară de sub conducerea d-lui învățător Ioan Vancu, în 24 și 25 Februarie vechiu 1893, cu următoarea programă: Mercuri înainte de amăzi: 1) Deschiderea ședinței, la orele 8½. 2) Participare în corpore la prelegerea ținută de d-l Ioan Vancu. 3) Reflexiuni asupra prelegerii. 4) Raportul cassariului, controlorului și bibliotecariului. Mercuri după amăzi: 5) Raportul comisiunii alese în ședința trecută spre a censura tesele din Religie, prelucrate de membrii reuniunii. 6) Cetirea teselor aprobate. 7) Încasarea taxelor. — Joi înainte d. a.: 8) Cetirea operatului: „Care e cauza de învățatura caștigată în școlă, mulți o folosesc ca armă chiar în contra învățătorului prelucrată de învățătorii: I. Groșoreanu, N. Debeleac și P. Vancu. 9) Reflexiuni asupra operatului. 10) Alegerea unei comisiuni pentru elaborarea unui regulament despre afacerile interne ale reuniunii. — Joi d. a.: 11) Propuneri eventuale. 12) Decisiune, când și unde să se țină ședința viitoare. 13) Închierea ședinței. — Pe această cale se invită a lua parte toți membrii reuniunii și toți binevoitorii și iubitorii causei școlare. Invitări speciale nu se fac. — Măderat, la 10. Februarie 1893. Pentru birou: Petru Vancu, notariul reuniunii.

* *Victimile ofiței.* Diarul „Közegészségügyi Közlöny“ împărtășește, că în Ungaria mor pe fiă-care an de ofiță 60,000; statistica arată, că în totă lumea tot al șeptelea om mōre de această bōlă.

* *Un cuptor fără foc.* După cuptorele cu acetat de sodiu, după cele cu cărbune chimic, adevăratele cele prin ajutorul cărbunelui îmbibat cu diferite nitate, ecă că ese la ivelă un cuptor fără foc și fără pericole. Se știe că apa, care se combină cu calcea desvōltă călduri în mari cantități. Căldura, care se desvōltă stă în raport cu cantitatea de calce; astfel un chil de calce ar pute produce o căldură de 140—320 de calorii. Acestă căldură este un efect al combinațiunii calcei, care se transformă în idrat de calciu. Inventatorul, Loison de Viver, a așezat în compartimente deosebite calcea și apă. Prin ajutorul unui boton se apropie puțin cât puțin apa în contact cu calcea, după nevoia de căldură, până când totă calceaua fiind combinată, trebuie schimbată proviziunea. Cuptoriul deci e fără foc, dar decă acela, care mănuesce botonul regulator, nu lucră cu prudență, cine ne asi-

gură în contra exploziilor, cari pot fi mai teribile de cât cele cauzate prin foc.

* **Mulțămîtă publică.** „Societatea călcianarilor români din Arad“ aduce cea mai profundă mulțumită domnilor, cari cu ocaziunea balului ținut în 11 Febr. n. e. au suprasolvit următoarele sume: P. S. d. Ioan Meșian episcop 4 fl., Moise Bocșianu protopop 5 fl., Véd. Antonoviciu și Petroviciu 2 fl 50 cr., Dr. Nicolau Oncu, Vasiliu Mangra, Löwy Hermann câte 2 fl., Teodor Ceontea prof. și Sava Raicu câte 1 fl 50 cr., Aug. Hamsea director, Ioan Burdanu, Dr. Venter, Karácsonyi C., Dr. Virgil Bogdanu, I. Duffner, G. Bodea, Tr. Pacu, Dușan Alexici, G. Peșianu, P. Lipovanu, I. Iancoviciu, Iuliu Ioanoviciu, Illici și Zseni, S. Weisz, Sofia Caplar, Dragan Adamoviciu, Constantin Donu, Florea Varadinu, G. Puticiu, Dr. St. C. Pop, Justin Dascal și Iustin Olariu câte 1 fl. Molnár B., Véd. Iorgoviciu, G. Popa, Romul Nestor, M. Kronhauser, Barth L., G. Iancoviciu, Iánosi I., N. Gavrillette, Hunyadi I., Sofia Popoviciu, Maria Bogdanu, Maria Cure, I. Herbay, Tr. Vașianu, Silviu Bichiceanu, Toma Ocolişianu, Clement Lupșa, Paul Rozvanu, Vasiliu Dimitrescu, Bergonczy G., N. N., Val. Magdu, Ioan Crețu, Ax. Tomiciu, Ars Ciunganu, Dușan Mihailoviciu, I. Covaciu și Silviu Herbay câte 50 cr. Git George 40 cr., Mitru Halic 30 cr., N. Trifunaț, Rada Ursu, Stefan Pap, Dim. Pécuarariu, Aurel Miocu și Stefanu Petcu câte 20 cr. — Arad, în 20 Februaru n. 1893. Florian Moșescu, m. p. președinte al societății.

* **Mulțămîtă publică.** Parochianul nostru și membru al comitetului parochial, veteranul Savu Crișanu, întru aducere aminte de vrednica sa soție repausată Rusa, a daruit pe sēma S-tei nōstre biserici 40, adeca patrușeci fl. v. a. pentru care faptă creștinēscă și dēmnă de imitat i-se aduce mulțumită și pe acēstă cale în numele S. nōstre biserici. Almaș, la 8/20 Februaru 1893. Cornel Lazar, par. pres. com. par.

* **Mulțămîtă publică.** Cu ocaziunea petrecerei arangiate la 7 (19) Ianuarie c. de junimea română studiosă din Lipova, care pe lângă un succes moral a avut un rezultat frumos și material, au încurs următoarele suprasolviri și oferte, cari amēsurat destinației petrecerei, s'au și transpus M. St. D-ne Elena Hamsea, cassiera înființāndei Reuniuni a femeilor romāne din Lipova:

Dela St. D-nă Aurora N. Perlea (Brăila) 20 franci, Ilustrii D-ni Alexandru și Eugen Mocsonyi 6 fl. D-nii Emanuil Ungurean adv. Timișōra 5 fl. Dr. Puticiu protopop 3 fl. Svetozar Sērbu not. în Ciacova 3 fl. D-na Victoria Marienescu 2 fl., Iulia Doje 2 fl., Gustav Vannai not. publ. 2 fl., Dr. Aurel Halic medic oraș. 2 fl., Ión Tuducescu docinte 2 fl., Al. Gebhardt adv. Lipova 4 fl., D-na Sofia Petrescu (Remetea) 2 fl., Sofia Beleş Radna 2 fl., Al. Maniu not. pens. Lugōș 2 fl., Iosif Daliciu preot Capolnaș 1 fl., Nic. Avramū docinte Totvaradia 1 fl., Aug. Hamsea protosincel Arad 2 fl, Voicu Hamsea protop. Lipova 2 fl., Ecaterina Scalla Lipova 2 fl., Iacob Răcz comerec. Lipova 2 fl., Ioan Groza preot Firighihazu 1 fl., Cons. Dajevits Lipova 2 fl., Const. Crăciun docinte

Lipova 1 fl., Romul Nestor Arad 1 fl., Al. Ciugudean of. domin. Bruznic 1 fl., Fr. Kishalmy adv. Lipova 1 fl., Ioan Crișan preot Capruța 1 fl., Nic. Grünzweig not. Lipova 1 fl., Izidor Gyorgyeviciu not. cerc. Secaș 1 fl., I. Munteanu cand. de not. Dorgoș 50 cr., Aug. Berian pract. forestier Lipova 1 fl.

Când aducem acēsta la cunoscința on. public, nu uităm a da expresiā mulțămitei nōstre nu numai pentru aceste oferte și suprasolviri maritimōse, dēr tuturor acēlor m. st. D-ne și D-ni, cari ne-au onorat cu prezența D-lor, încāt și petrecerea din anul acesta cu drept se pōte înșira între cele mai succese din petrecerile romāneșci din Lipova. — Ath. Brădeanu, președinte, Oct. Puticiu, secretar.

* **Dare de sēmă și mulțămîtă publică.** Cu ocaziunea concertului aranjat la 16 Faur a. c. st. n. de cătră chorul societății de lectură, de cântare și de musică din Chinez (Knéz) s'au vëndut: 32 bilete de intrare pentru familie à 80 cr.: 25 fl 60 cr.; 23 bilete de intrare pentru persōnă à 50 cr.: 11 fl. 50 cr.; In supra-solviri au încurs 5 fl 10 cr; Oferte 3 fl. Suma: 45 fl 20 cr. Cu aranjarea amintitei petreceri s'a spesat 20 fl 04 cr. Resultă venit curat: 25 fl 16 cr.

Chorul societății de lectură, de cântare și de musică din Chinez vine și pre acēstă cale a-și esprima sincera sa mulțămîtă pentru ajutorul moral și material de carele au avut parte cu ocaziunea aranjārei primului seu concert. Primēscă On. Domni asigurarea, că chorul societății nōstre nu va uita se aprețieze ajutorul dat, și că va nisui a mai procura participātorilor câte o sēră de distracțiune ca cea de la 16 Faur. — Chinez, la 9/II. 1893. st. v. In numele societății de lectură, de cântare și de musică: Trăian Brătescu, învățator și dirig. de chor.

* **Înceierea socoților** institutului de credit și de economii ca societate pe acțiuni „Timișiana“ în Timișōra pe anul 1892:

Contul bilanțului.

Active.

Cassa în numērariu	10717.26
Cambii	399313.95
Împrumut hipotecariu	93714.59
Mobilier	590.63
După amortisare de 10%	59.06
Interese de reescompt anticipate	242.73
Giro-Conto	307.74
Diverse conturi debitōre	215.30
	<hr/>
	505043.14

Pasive.

Capital de fondare	50.000
Fondul de rezervă	42335.60
Depuneri spre fructificare	326877.60
Cambii reescomptate	66165.—
Interese transitōre	6011.85
Dividende neredicate	243.—
Diverse conturi creditōre	103.61
Profit curat	13306.49
	<hr/>
	505043.14

Contul venitelor și al sarcinilor.**Sarcini.**

Interese redicate și capitalizate	14234.43
Salare	3439.50
Contribuție erarială și comunală	2662.13
Interese de reescompt	2222.05
Contribuție după interese la depuneri spre fructificare	1425.15
Chirie și spese de cancelarie	760.28
Tiparituri și registre	196.75
Competință de timbru	36.19
10% amortisare din mobilier	59.06
Postport	26.89
Profit curat	13306.49
	<hr/>
	38368.92

Venite.

Interese de escompt	31804.03
Interese după împrumuturi hipotecari	6557.69
Provisiune	7.20
	<hr/>
	38368.92

Timișoara 31. Decembrie 1892.

Emanuil Ungurianu,
director.

Ioan Miculescu,
contabil.

Georgiu Traila, Ioan Istin, Costa Maniu,
Alexandru Crăciunescu,
membri direcțiunii.

Subsemnatul comitet am examinat contul present al bilanțului precum și cel al venitelor și al sarcinilor și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă, le-am găsit în consonanță cu acelea și exacte.

Comitetul de supraveghiere :

Georgiu Crăciunescu, Ioan Teodorovici,
Aurel Dragan, Aurel Popoviciu.

Dintre opurile apărute în tipografia diecesană rom. greco-orientală din ARAD,

se pot procura următoarele :

Legea despre „pensionarea învățătorilor“ tradusă și esplicată de *Blasiu Codrean*, învățătoriu. Prețul 1 fl. 05 cr.

Istoria pedagogiei de *Dr. Petru Pipoș*, prof. Prețul 2 fl.

Conferințe publice, editura Asociațiunii naționale Aradane. 1892. Prețul 80 cr.

Lecțiuni din Gramatica limbii române, pentru școle populare, de *Ioan Ilca*, învățător. Prețul 25 cr.

Colindii și Cântece populare culese de *T. Daul*, învăț. Prețul 25 cr.

Metodica școlii populare de *Dr. Petru Pipoș*, profesor. — II. Partea specială. — Prețul 1 fl.

Didactica pentru elevii institutelor pedagogice, de *Dr. Petru Pipoș*, profesor. — Edițiunea a doua — Prețul 70 cr.

Curs practic despre cultivarea pomilor și a frăgarilor, lucrat după a lui *Paul Goncezi*, pentru învățători și privați de *Ioan Pop Reteganul*, învățător. — Prețul 30 cr.

Eticheta — studiu social, de *Iosif Ioan Ardeleanu*, paroch rom. gr. or. — Prețul 60 cr. v. a.

Cuvântări bisericesti și funebrali de *Iosif Ioan Ardeleanu*, paroch român gr.-or. — Prețul 1 fl. v. a.

Fabulele lui D. Cichindeal, de *Ioan Russu*, fost paroch al Aradului. Prețul 1 fl.

Compendiu de Geografie Universală, pentru școlile medie și preparandiale de *Teodor Ceontea*, profesor (edițiunea a II-a. cu figuri originale intercalate în text). Prețul 1 fl. 50 cr.

Aritmetica generală și specială. Manual didactic elaborat în usul preparandiilor (școlilor comerciale și medie, cum și a tuturor privaților) de *Teodor Ceontea*, prof. Prețul 1 fl. 50 cr.

Detorințe și drepturi, de *Dr. Giorgiu Popa*, Prețul 40 cr.

Florile Inimei, „Poesii“ de *Isaia B. Bosco*. Edițiunea tipografiei române a diecesei Aradului. Prețul 80 cr.

Istoria Naturală, pentru școlile elementare de *Dr. Paul Vasiciu*. Prețul 45 cr.

Compendiu de Pedagogie, de *Dr. Lazar Petroviciu*. Prețul 1 fl. 50 cr.

Despre legume, plântarea și creșterea lor de *Nicolau Avram*, învățător în Totvaradia. Prețul 60 cr.

Istoria biblică, adeca testamentul vechiu și nou. Pentru școle populare. Edițiunea III. de *Dr. G. Popa*. Prețul 10 cr.

Scrieri pentru popor, compuse de *Iuliu Groșoreanu*, învățător. Prețul 20 cr.

De la 10 exemplare deodată comandate și solvate se dă unul (1) rabat, din ori care op, și expedate franco prin postă. — Iar câte 1 exemplar singuratic comandat, rogăm a se adauge încă 5 cr. pentru expediție (franco.)

Concurs.

Pentru deplinirea stațiunii învățătoresci dela școala a 2-a gr. or. română din comuna **Șicula**, devenită vacantă prin pensionarea veteranului învățătoriu *Ioan Balint*, — inspectoratul Borosineului diecesa Arad — se escrie concurs cu terminul de alegere pe ziua de **7 Martie st. v.**

Emolumintele acestei stațiuni sunt: 1) Salariu în bani gata 300 fl. 2) 10 fl. pentru conferință, 3) 40 fl. pentru quartir. 4) 1 juger de pământ 5) 8 stângeni de lemne din care are a-se încălzi și școala.

Doritorii de a recurge sunt poștiți în terminul sus indicat a-și trimite petițiunile la adresa *Pré On. Domn protopresbiter Ioan Cornea* în Borosjenő, cotul Arad in-struite pe lângă prescriesele legii, având a se presenta la sf. Biserică spre a-și areta desteritatea în cântările bis-ricesti.

Din ședința comitetului parochial gr. or. ținută în Șicula la 1 Februarie 1893.

Florian Monța, m. p.
preș. com. par.

Georgiu Crucean, m. p.
not. com. par.

Cu scirea mea: **IOAN CORNEA**, m. p. inspec. școl.

—□—